

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM- ÖĞRETİM SÜREÇLERİNDE
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIMI

POLİTİKA REHBERİ

Doküman Versiyonu : V 1.0
Düzenleme Tarihi : 10.08.2026

Bu rehber; teknolojik gelişmeler, ulusal ve uluslararası düzenlemeler, kurumsal ihtiyaçlar ve uygulamadan elde edilen geri bildirimler doğrultusunda periyodik olarak gözden geçirilir ve gerektiğinde güncellenir.”

Takdim

Yapay zekâ teknolojileri, yükseköğretimin eğitim, öğretim, araştırma ve yönetim süreçlerini dönüştüren önemli gelişmelerden biri hâline gelmiştir. Özellikle Üretken Yapay Zekâ (ÜYZ) araçları; öğrenme süreçlerinin kişiselleştirilmesi, akademik üretkenliğin desteklenmesi ve eğitimde erişilebilirliğin güçlendirilmesi açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bununla birlikte bu teknolojilerin doğru, güvenli, etik ve sorumlu biçimde kullanılması büyük önem taşımaktadır.

Atatürk Üniversitesi olarak teknolojik gelişmeleri yakından takip eden, yenilikçi ve öğrenci merkezli bir eğitim anlayışını benimsemekteyiz. Atatürk Üniversitesi Eğitim-Öğretim Süreçlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımı Politika Rehberi, ÜYZ'nin eğitim ve öğretim süreçlerinde etkin, güvenli, etik ve akademik değerlere uygun biçimde kullanılmasına yönelik temel ilke ve uygulama esaslarını ortaya koymaktadır.

Bu rehberin; öğrencilerimizin ve akademik ve idari personelimizin ÜYZ okuryazarlığını geliştirmesine, akademik dürüstlük ve veri güvenliğini güçlendirmesine, yapay zekânın sunduğu fırsatlardan yararlanırken ortaya çıkabilecek risklerin yönetilmesine katkı sağlayacağına inanıyorum.

Atatürk Üniversitesinin yenilikçi, etik ve insan odaklı eğitim anlayışı doğrultusunda hazırlanan bu rehberin üniversitemiz eğitim-öğretim süreçlerine ve yükseköğretim ekosistemine katkı sağlamasını diliyor, emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Ahmet Hacımüftüoğlu

Rektör

İÇİNDEKİLER

Hazırlayanlar	6
Yöntem ve Süreç	9
BÖLÜM 1: GİRİŞ VE POLİTİKA REHBERİNİN AMACI.....	11
1.1. Amaç ve Kapsam.....	11
1.2. Temel Değerler ve Etik İlkeler	12
BÖLÜM 2: ÖĞRETİM ELEMANLARI İÇİN ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ ARAÇLARINI KULLANIMI	18
2.1. Temel İlkeler	18
2.2. Ders İçeriği ve Öğretim Tasarımında ÜYZ Kullanımı	18
2.3. Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde ÜYZ	22
2.4. Etik Dışı Kullanım ve Akademik Dürüstlük	25
2.5. Veri Güvenliği ve Telif Hakları	26
2.6. Rehberlik ve Rol Model Olma	26
BÖLÜM 3: ÖĞRENCİLERİN ÜYZ ARAÇLARINI KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR.....	27
3.1. Temel İlkeler	27
3.2. Kişisel Veri Gizliliği ve Güvenliği.....	28
3.3. ÜYZ'yi Destek Aracı Olarak Kullanma.....	29
3.4. İnsan Denetimi, Etik Farkındalık ve Ayrımcılık Riski	30
3.5. Erişilebilirlik ve Kapsayıcılık.....	30

BÖLÜM 4: LİSANSÜSTÜ ÖĞRENİM SÜREÇLERİNDE ÜYZ ARAÇLARINI KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR.....31

4.1. Temel İlkeler	31
4.2. ÜYZ Kullanım Seviyeleri	31
4.3. Ödev, Proje ve Seminer Çalışmaları	32
4.4. Ölçme ve Değerlendirme.....	32
4.5. Tez Çalışmalarında ÜYZ Kullanımı	33
4.6. Bilimsel Yayın ve Yazarlık.....	33
4.7. Etik Kurul ve Yönetişim	33
4.8. Veri Gizliliği ve Sağlık Bilimleri İçin Özel Hükümler	34
4.9. Uygunsuz Kullanım ve İşleyiş	34

BÖLÜM 5: İDARİ SÜREÇLERDE ÜYZ KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR 35

5.1. Temel İlkeler	35
5.2. Yasaklı Kullanım	36
5.3. Etik ve Sorumlu Kullanım.....	37
5.4. Veri Doğruluğu Denetimi	37
5.5. Kurumsal Üslup ve Etik Denetim	38
5.6. Denetim Kontrol Listesi (Yayımlama Öncesi Son Bakış)	38

BÖLÜM 6: TERİMLER VE TANIMLAR.....39

KAYNAKLAR.....	41
EKLER.....	45
GÖRSEL ÖZET.....	47

HAZIRLAYANLAR

Unvanı, Adı ve Soyadı	Birimi / Görevi
Prof. Dr. Yüksel GÖKTAŞ	Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Bilal Yılmaz	Kalite Koordinatörü
Prof. Dr. Ceyhun Ozan	ÖGEM Müdürü
Prof. Dr. Hasan Seçen	Fen Fakültesi
Prof. Dr. Muhammet Kızılgeçit	İlahiyat Fakültesi Dekanı
Prof. Dr. Ömer Alkan	Akademik Yazılım Koodinatörü
Prof. Dr. Refik Dilber	Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Sevda Küçük	Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Öğretim Teknolojileri Bölümü
Prof. Dr. Yavuz Selim Sağlam	Veteriner Fakültesi
Prof. Dr. İbrahim Yücel Özbek	Mühendislik Fakültesi Yapay Zeka Mühendisliği Bölüm Başkanı
Doç. Dr. Bahar Çiftçi	Hemşirelik Fakültesi
Doç. Dr. Emin Argun Oral	Mühendislik Fakültesi
Doç. Dr. Ferhat Bozkurt	Büyük Veri Yönetim Ofisi Koordinatörü
Doç. Dr. Hamza Polat	Oltu Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dekan Yardımcısı
Doç. Dr. Ahmet Kamil Kabakuş	Açık ve Uzaktan Öğretim Fakültesi
Doç. Dr. Mete Yağanoğlu	Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü
Doç. Dr. Oğuz Demirdöğen	Tıp Fakültesi
Doç. Dr. Ömer Koçak	Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
Doç. Dr. Rıza Salar	Sürekli Eğitim Merkez Müdürlüğü
Doç. Dr. Serdar Aydın	BAUM Müdürü
Doç. Dr. Tolga Aydın	Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Abdulkerim Aydın	İletişim Fakültesi Yeni Medya ve İletişimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Burçin Yazıcı	Hukuk Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi Furkan Keskenler	Dijital Dönüşüm Ofisi Koordinatörü

Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan Hazır	Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi Rabia Demirtaş	Tıp Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi Resul Tugay	Mühendislik Fakültesi Yapay Zeka Mühendisliği Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Kaya	Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi – Ölçme ve Değerlendirme
Metin Saygılı (Daire Başkanı)	Öğrenci İşleri Daire Başkanı
Onur Vural (İdari Personel)	Fen Bilimleri Enstitüsü
Erdoğan İncesu	Eğitim Bilimleri Enstitüsü – DR Öğrencisi
Özlem Yılmaz	Güzel Sanatlar Enstitüsü – DR Öğrencisi
Turgay Altındağ	Eğitim Bilimleri Enstitüsü – DR Öğrencisi
Kardelen Ercoşkun	Fen Bilimleri Enstitüsü – YL Öğrencisi
Özlem Şahin	Eğitim Bilimleri Enstitüsü – YL Öğrencisi
Mehmet Salih Özyürek	Fen Bilimleri Enstitüsü – YL Öğrencisi
Alperen Güner	Mühendislik Fakültesi Yazılım Müh – Lisans Öğrencisi
Mustafa Sezen	Mühendislik Fakültesi Yazılım Müh – Lisans Öğrencisi

YÖNTEM VE SÜREÇ

Atatürk Üniversitesi Eğitim-Öğretim Süreçlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımı Politika Rehberi, paydaş katılımını esas alan, şeffaf ve bilimsel bir süreç sonucunda hazırlanmıştır.

İlk önce Atatürk Üniversitesi Senatosunun 21.11.2025 tarih ve 24/99 sayılı kararı ile “Atatürk Üniversitesi Eğitim ve Öğretim Süreçlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanım Politikası Kurulu” oluşturulmuştur. Bu kurul; farklı fakülte ve birimlerden çeşitli disiplinleri temsil eden 27 öğretim üyesi, 2 idari personel ile lisans ve lisansüstü 8 öğrenci temsilcisinden oluşmaktadır. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde kuruldaki her bir üyenin görüş ve katkılarından yararlanılmıştır.

Kurul, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Yüksel GÖKTAŞ başkanlığında gerçekleştirdiği ilk toplantıda politika rehberinin amacı, kapsamı ve temel ilkelerine ilişkin ortak bir çerçeve oluşturmuştur. Bu doğrultuda rehberin hazırlanmasına yönelik yedi çalışma grubu oluşturulmuş; her çalışma grubu sorumlu olduğu tema kapsamında düzenli toplantılar gerçekleştirerek ulusal ve uluslararası alan yazını incelemiş, mevcut uygulamaları değerlendirmiş ve hazırladığı taslak çalışmaları kurul toplantılarında sunmuştur.

Kurul üyeleri, gerçekleştirilen sunumlar doğrultusunda kapsam ve içerik üzerinde ayrıntılı değerlendirmelerde bulunmuş; öneri ve katkılarıyla rehberin çerçevesi aşamalı olarak geliştirilmiştir. Kapsamın kesinleşmesinin ardından çalışma grupları, ilgili ulusal ve uluslararası politika belgeleri, etik ilkeler, hukuki düzenlemeler ve bilimsel kaynaklardan yararlanarak sorumlu oldukları bölümleri hazırlamıştır. Hazırlanan taslak metinler kurul toplantılarında ayrıntılı biçimde değerlendirilmiş; tüm kurul üyelerinin görüş ve önerileri doğrultusunda revize edilerek olgunlaştırılmıştır.

Hazırlık süreci boyunca beş kurul toplantısı ile çok sayıda yüz yüze veya çevrim içi çalışma grubu toplantısı gerçekleştirilmiş; değerlendirme, geri bildirim ve yeniden düzenleme aşamalarını içeren döngüsel bir çalışma modeli benimsenmiştir. Sürecin sonunda tüm bölümler tek bir metin hâlinde birleştirilmiş, editöryal inceleme ve dil bütünlüğü çalışmaları tamamlanarak rehbera son şekli verilmiştir.

Bu politika rehberi, Atatürk Üniversitesinin bilimsel düşünceyi merkeze alan köklü akademik geleneği ve kalite odaklı yönetim anlayışı doğrultusunda, paydaşların ortak katkılarıyla titizlikle hazırlanmıştır. Rehberde, üretken yapay zekâ (ÜYZ) teknolojilerinin özellikle eğitim-öğretim süreçlerinde etkin, güvenli ve etik kullanımına yönelik temel ilke ve uygulama esasları insan merkezli bir yaklaşımla ele alınmaktadır.

ÜYZ teknolojilerinden yararlanılması, bu rehberde belirtilen ilke ve esaslar çerçevesinde kullanıcıların sorumluluğundadır. Bu kapsamda tüm kullanıcıların ilgili etik ilkeler, hukuki düzenlemeler ve kurumsal politikalar doğrultusunda hareket etmesi; üretken yapay zekâ araçlarını şeffaf, güvenilir, hesap verebilir ve sorumlu bir anlayışla kullanması temel ilke olarak benimsenmektedir.

BÖLÜM 1: GİRİŞ VE POLİTİKA REHBERİNİN AMACI

Üretken Yapay Zekâ (ÜYZ) teknolojileri, bireylerin yaşamında ve kurumların işleyişinde belirgin ve önemli değişimlere yol açmıştır. Yükseköğretim kurumları özelinde eğitim- öğretim, bilimsel araştırma ve idari süreçlerde ÜYZ teknolojilerinin nasıl kullanılabileceği konusu öne çıkmaktadır. ÜYZ; metin, görsel, ses, müzik, video ya da bilgisayar kodu gibi farklı türlerde yeni içerikler üretebilen yapay zekâ modellerini ifade eden geniş bir kavramdır. Bu içeriklerin yükseköğretim kurumlarında etkili şekilde kullanılması oldukça önemlidir.

Atatürk Üniversitesi, bilimsel düşünceyi merkeze alan köklü akademik geleneği doğrultusunda, ÜYZ teknolojilerinin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve idari süreçlerde kullanımını insan merkezli bir yaklaşımla ele almaktadır. ÜYZ teknolojilerinden yararlanılması, bu rehberde belirtilen esaslar çerçevesinde kullanıcının sorumluluğunda olup, etik ve hukuki yükümlülöklere uygun kullanılması esastır.

1.1. AMAÇ VE KAPSAM

Bu politika rehberi; Atatürk Üniversitesi bünyesinde yürütölen ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve idari faaliyetlerde ÜYZ teknolojilerinin kullanımına ilişkin usul ve esasları kapsar. Bu rehber; ÜYZ araçlarının üniversite genelinde etik, şeffaf, sorumlu, hukuka uygun biçimde kullanılmasını sağlamak ve tüm paydaşlar için ortak bir anlayış ve tutarlılık oluşturmaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda politika rehberinin temel amaçları şunlardır:

- ÜYZ teknolojilerinin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve idari süreçlerde **sorumlu, bilinçli ve yenilikçi** şekilde kullanımını teşvik etmek.
- Tüm kullanıcılar için **şeffaflık, hesap verebilirlik, adalet, gizlilik ve güvenlik** ilkelerine dayalı etik bir çerçeve sunmak.
- Akademik dürüstlüğü ve özgünlüğü güvence altına alarak **eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcılık** gibi temel akademik yetkinlikleri desteklemek.
- ÜYZ'nin, bireysel öğrenme sürecinin ve akademik emeğin yerini almaksızın; öğrenme sürecini destekleyen, derinleştiren ve zenginleştiren bir araç olarak kullanılmasını sağlamak.

- Atatürk Üniversitesi bünyesinde görev yapan öğretim elemanlarının eğitim-öğretim, ölçme-değerlendirme, akademik rehberlik ve ders tasarımı süreçlerinde ÜYZ araçlarını kullanırken uymaları gereken etik ilkeleri, sorumluluklarını ve sınırlarını anlaşılır ve uygulanabilir biçimde ortaya koymaktır.

1.2. TEMEL DEĞERLER VE ETİK İLKELER

1.2.1. Şeffaflık ve Açıklanabilirliğin Temel İlkeleri

Şeffaflık ve açıklanabilirlik ilkesi, ÜYZ sistemlerinin kullanımının gizli, belirsiz veya yanıltıcı olmaması ve tüm ilgili paydaşlar tarafından anlaşılabilir ve denetlenebilir olmasını amaçlamaktadır. Bu ilke akademik dürüstlüğün, kurumsal güvenin ve etik sorumluluğun korunması açısından temel bir gereklilik olarak kabul edilmektedir.

1.2.1.1. Kullanım Beyanı ve Dürüstlük

- ÜYZ kullanımında şeffaflık esastır. Beyanın kapsamı, kullanım düzeyine ve çalışmanın niteliğine göre değişebilir. Dil ve yazım kontrolü gibi sınırlı kullanımlarda kısa beyan; içerik üretimi, analiz, kodlama veya araştırma sürecine katkı sağlayan kullanımlarda ayrıntılı beyan istenir.
- ÜYZ'nin etik çerçevede kullanılması esas olup ÜYZ kullanımının gizlenmesi, yanlış veya eksik beyan edilmesi durumlarından kaçınılmalıdır.
- Özellikle bilimsel araştırma ve yayınlarda ÜYZ kullanımına ilişkin bilgiler raporlama ve yöntem bölümlerinde belirtilmelidir.

1.2.1.2. Sistemlerin Anlaşılabilirliği

Yapay zekâ sistemlerinin nasıl çalıştığı, hangi verilerle eğitildiği ve karar alma süreçlerinin anlaşılır olması; algoritmaların ve veri metodolojilerinin açık biçimde sunulmasıyla sağlanmalı ve karar süreçlerine etkisi bakımından “kara kutu” niteliğine dikkat edilmelidir. Algoritmik işleyişi ve veri politikası kamuya açık biçimde açıklanmayan ÜYZ sistemleri, yüksek riskli akademik ve idari kararlarda kullanılmamalıdır. Kullanıcı, ÜYZ aracının bilinen sınırlılıklarını (halüsinasyon, taraflılık, güncellik, veri işleme politikası) dikkate almak ve çıktıyı doğrulamakla yükümlüdür.

1.2.1.3. Kullanım Sınırlılıkları

ÜYZ kullanımında teknik destek çerçevesi aşılmamalı, araştırmanın özgünlüğüyle ilgili entelektüel üretimler kullanıcı tarafından bizzat gerçekleştirilmelidir. Aşağıdaki tabloda bununla ilgili örnek açıklamalar mevcuttur.

Araştırmacının ÜYZ'den Destek Alabileceği Alanlar	Araştırmacının Kendisine Ait Olması Gereken Alanlar
Alan yazını (literatür) taraması ve kaynak düzenleme	Özgün fikir üretimi ve hipotez geliştirme
Dil bilgisi, yazım kontrolü ve çeviri	Bulguların anlamlandırılması, tartışma ve yorumlama
Veri toplama, analiz ve örneklem tespiti	Sonuç çıkarma ve uygulama

1.2.1.4. Kullanıcı Bilgilendirmesi ve Etiketleme:

- Kullanıcılar, ÜYZ'nin yanlış, uydurma veya bağlam dışı içerik (halüsinasyon) üretebileceği hakkında bilinç sahibi olmalıdır.
- ÜYZ tarafından sunulan bilgi, iddia ve kaynak önerileri güvenilir ve mümkün olduğunca birincil/akademik kaynaklardan doğrulanmalıdır.

1.2.1.5. Kurumsal Vurgular ve Uluslararası Uyum

- Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi, AB Yapay Zekâ Tüzüğü ve OECD ilkeleri başta olmak üzere uluslararası standartlarla birlikte, şeffaflık ve açıklanabilirliği yapay zekânın güvenilir ve sorumlu kullanımının temel etik gereklilikleri arasında değerlendirmektedir.

1.2.2. Hesap Verebilirlik ve Sorumluluğun Temel Prensipleri

- **Nihai Sorumluluk Daima Kullanıcıya Aittir:** ÜYZ araçları kullanılarak üretilen her türlü içeriğin doğruluğu, özgünlüğü ve etik uygunluğuna ilişkin nihai sorumluluk her zaman kullanıcıya aittir. Bu nedenle ÜYZ tarafından üretilen metin, kod veya veriler doğrudan nihai çıktı olarak kullanılmamalı, kullanıcı tarafından doğruluk, tutarlılık ve etik uygunluk açısından eleştirel biçimde değerlendirilmelidir.

- **ÜYZ'nin Yazarlık ve Değerlendirme Yetkisi Yoktur:** ÜYZ araçları akademik veya bilimsel çalışmalarda “yazar” olarak kabul edilemez ve gösterilemez. ÜYZ'nin yazarlık veya değerlendirme yetkisi yoktur; bilimsel yayınlar araştırmacının özgün fikri ve orijinal bulgularına dayanmalıdır. Hakem değerlendirmesi ÜYZ'ye bırakılamaz. Hakem, değerlendirmeyi bizzat yapmakla yükümlüdür.
- **Denetlenebilirlik ve İnsan Gözetimi:** ÜYZ kullanımına dayalı kararlar şeffaf olmalı, gerekçeleri açıklanabilir ve gerektiğinde sorgulanabilir ve itiraz edilebilir nitelikte düzenlenmelidir.
- **Kurumsal ve Bireysel Sorumluluklar:** ÜYZ'nin etik kullanımı bireysel bir sorumluluk yanında, kurumsal bir yapılanma ile birlikte gerçekleştirilmelidir. Bu bağlamda kurum; politika geliştirme, risk değerlendirme, veri koruma, izleme ve düzenli güncelleme mekanizmaları oluşturmaktadır.
- Kullanıcılar (öğrenciler, öğretim elemanları, araştırmacılar, idari personel) araçları sorumlu kullanma, fikri mülkiyet haklarına saygı gösterme ve ÜYZ çıktılarına karşı eleştirel düşünme becerilerini kullanma yükümlülüğündedir.
- Üniversite Senatosu bu politika rehberinin onayı ve denetiminden sorumludur.

1.2.3. ÜYZ Kullanımında Karşılaşılabilecek Riskler ve Etik Sorunlar

ÜYZ yalnızca eğitildiği veriye dayalı çıktılar üretir. Bu nedenle ÜYZ kullanımındaki başlıca risklere dikkat edilmelidir. Başlıca riskler;

- Yanıltıcı veya uydurma içerik üretimi,
- Kaynak göstermeden alıntı yapılması (intihal riski),
- Yanlılık ve ayrımcılık,
- Tekrar edilemeyen ve açıklanamayan araştırma sonuçları,
- Kişisel verilerin mevzuata aykırı kullanımı,
- Manipülasyona açık kapalı sistem yapılarıdır.

1.2.4. Akademik Dürüstlük ve Bilimsel Bütünlüğün Temel Prensipleri

ÜYZ araçları insan emeğinin, eleştirel düşüncenin ve özgün katkının yerini hiçbir koşulda almamalıdır. Başka kişi veya kaynaklara ait fikirler yanında ÜYZ tarafından üretilen içeriklerin de uygun şekilde kaynak gösterilmeden kullanılmaması esastır. ÜYZ sistemlerinin uydurma bilgi, sahte referans veya gerçeği yansıtmayan veri üretme riski bulunduğundan bu araçlardan elde edilen içerikler doğrudan ve denetimsiz biçimde bilimsel çalışmalarda kullanılmamalıdır.

1.2.5. Gizlilik ve Veri Güvenliğinin Temel Prensipleri

- Hassas Verilerin Korunması: Kişisel veriler ile yayınlanmamış araştırma verileri, kurumsal bilgiler ve fikri mülkiyet içerikleri üniversite tarafından onaylanmamış ÜYZ platformlarına yüklenmemelidir.
- Yasal Uyum: Süreçlerde Kişisel Verileri Koruma Kanunu (KVKK) ve General Data Protection Regulation/Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) başta olmak üzere ilgili mevzuatlara tamamen uyum sağlanmalıdır.
- Kullanılan Platform Hakkında Bilgi: ÜYZ kullanımında tercih edilen platformların gizlilik politikaları dikkatle incelenmelidir.

1.2.6. Adalet, Eşitlik ve Ayrımcılık Yapmamanın Temel Prensipleri

- Ön Yargıların Önlenmesi: ÜYZ araçlarının eğitildiği verilerdeki cinsiyet, ırk veya sosyoekonomik ön yargılara göre çıktı verebilme ihtimaline karşı dikkatli olunmalıdır.
- Adil Erişim: ÜYZ araçlarına erişimde tüm paydaşlar için fırsat eşitliği gözetilmelidir.

1.2.7. Toplum ve Çevre Refahı

- Sürdürülebilirlik: ÜYZ modellerinin yüksek enerji tüketimi göz önünde bulundurularak gereksiz ve aşırı kullanımından kaçınılmalıdır. Enerji tüketimi düşük ve mümkünse açık kaynaklı modeller tercih edilmelidir.
- Toplumsal Fayda: ÜYZ uygulamaları, bireylerin haklarına zarar vermeden toplumun refahını artırmayı hedeflemelidir.

BÖLÜM 2: ÖĞRETİM ELEMANLARI İÇİN ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ ARAÇLARINI KULLANIMI

2.1. Temel İlkeler

Öğretim elemanlarının ÜYZ araçlarını kullanımına ilişkin temel ilkeler şunlardır:

- ÜYZ araçları, ders içeriğinin veya ölçme-değerlendirme ürünlerinin **tek başına üreticisi** olarak kullanılamaz.
- ÜYZ tarafından üretilen her türlü içerikten doğan **akademik, etik ve pedagojik sorumluluk öğretim elemanına aittir.**
- Nihai akademik kararlar, değerlendirmeler ve notlandırmalar **insan muhakemesiyle** yapılır.
- ÜYZ kullanımına ilişkin süreçler **şeffaflık ve açıklanabilirlik** ilkelerine uygun biçimde yürütülür.
- Yapay zekâ tespit araçları, tek başına kesin kanıt olarak kabul edilmez. Öğretim elemanının akademik değerlendirmesi esastır.

2.2. Ders İçeriği ve Öğretim Tasarımında ÜYZ Kullanımı

Öğretim elemanları; ders planları, ders içerikleri, öğrenme etkinlikleri ve öğretim materyallerinin hazırlanmasında ÜYZ araçlarından destekleyici nitelikte yararlanabilir. Ancak ÜYZ tarafından üretilen içerikler; akademik doğruluk, güncellik, bilimsel tutarlılık ve dersin öğrenme çıktıları ile uyumu açısından öğretim elemanı tarafından dikkatle incelenmek ve doğrulanmak zorundadır.

ÜYZ çıktılarının eleştirel olarak değerlendirilmeden, olduğu gibi ders materyali olarak kullanılması uygun değildir. Dersin hedefleri, pedagojik yaklaşımı ve öğrenci düzeyine uygunluğu açısından son karar verme yetkisi öğretim elemanına aittir.

2.2.1. Pedagogik Sorumluluk ve İnsan Döngüde İlkesi

ÜYZ sistemleri, olasılıksal modeller temelinde çalışmakta olup bağlamdan kopuk veya hatalı bilgi üretebilmektedir. Bu nedenle ders içeriği üretiminde temel ilke, **“insan döngüde” (human-in-the-loop)** yaklaşımıdır. Öğretim elemanı, ÜYZ tarafından sunulan taslakları, önerileri veya örnekleri kendi akademik uzmanlığı çerçevesinde değerlendirmek, doğrulamak ve gerektiğinde düzeltmekle yükümlüdür.

Bu bağlamda ÜYZ, öğretim elemanının pedagogik rolünü zayıflatan değil, bilinçli kullanıldığında öğretim tasarısını zenginleştiren bir araç olarak değerlendirilebilir.

2.2.2. Şeffaflık ve Kaynak Gösterme İlkesi

ÜYZ araçlarının kullanıldığı ders materyallerinde, ödevlerde veya değerlendirme süreçlerinde bu kullanım **açık ve anlaşılır biçimde belirtilmelidir**. ÜYZ akademik bir yazar, araştırmacı ya da ortak yazar olarak gösterilemez. Kişisel katkı içermeyen ve bütünüyle ÜYZ tarafından üretilmiş çalışmalar akademik dürüstlük ilkeleriyle bağdaşmaz.

2.2.3. Ders İzlencelerinde ÜYZ Kullanımının Belirtilmesi

Öğretim elemanları, her dersin başında o ders kapsamında geçerli olan ÜYZ kullanım esaslarını yazılı ve sözlü olarak öğrencilere bildirmekle yükümlüdür. Bu bilgilendirme; öğrencinin hangi durumlarda, hangi sınırlar içinde ve nasıl beyan ederek ÜYZ kullanabileceğini açık biçimde ortaya koymalıdır.

Ders İzlencesi İçin Örnek İfade:

“Bu derste ÜYZ araçlarının kullanımı, öğretim elemanı tarafından belirlenen etik ve pedagojik ilkeler doğrultusunda düzenlenmiştir. İzin verilen durumlarda öğrenciler, yapay zekâ kullanımlarını şeffaf biçimde beyan etmekle yükümlüdür.”

2.2.4. Trafik Işığı Sistemi

Öğretim elemanları, ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde ÜYZ kullanımına ilişkin sınırları Trafik Işığı Sistemi aracılığıyla açık biçimde tanımlar. Kırmızı yaklaşım, Seviye 0’a; Sarı yaklaşım, Seviye 1–2’ye; Yeşil yaklaşım ise Seviye 3’e karşılık gelir. Ders izlencelerinde bu eşleştirme açıkça belirtilmelidir.

Kırmızı – Yasak: Bu kategoride, ÜYZ araçlarının herhangi bir biçimde kullanılması yasaktır. Bu uygulama; öğrencinin temel bilgi birikimini, bireysel düşünme becerisini ve özgün ifade yeteneğini ölçmeyi amaçlayan değerlendirmeler için geçerlidir.

İzlençe İfadesi (Örnek):

“Bu ödevde/sınavda hiçbir ÜYZ aracının kullanımına izin verilmemektedir. Tespit edilmesi hâlinde akademik dürüstlük ihlali süreci işletilecektir.”

Sarı – Sınırlı Kullanım: Bu kategoride ÜYZ; fikir geliştirme, taslak oluşturma veya dil düzenleme gibi destekleyici amaçlarla kullanılabilir. Nihai ürünün akademik sorumluluğu tamamen kullanıcıya aittir.

İzlençe İfadesi (Örnek):

“Bu çalışmada ÜYZ araçları yalnızca destekleyici amaçlarla kullanılabilir. Nihai içerik öğrenciye ait olmalı ve kullanılan araçlar çalışmanın sonunda beyan edilmelidir.”

Yeşil – Aktif Kullanım: Bu kategoride ÜYZ kullanımı serbesttir ve öğrenme sürecinin bir parçası olarak değerlendirilir. Ancak öğrenciden, yapay zekâ ile kurduğu etkileşimi eleştirel biçimde analiz etmesi beklenir.

İzlençe İfadesi (Örnek):

“Bu çalışmada ÜYZ araçlarının aktif kullanımı beklenmektedir. ÜYZ ile üretilen çıktılar analiz edilmeli ve kullanılan komutlar (prompts) çalışmaya eklenmelidir.”

Mavi (Serbest): ÜYZ çalışmanın ana bileşeni veya araştırma nesnesidir. Açık izin, süreç izleme ve yetkinlik değerlendirmesi esastır.

İzlençe İfadesi (Örnek):

“Bu çalışmada ÜYZ araçları çalışmanın temelini oluşturmaktadır. ÜYZ kullanılarak yeni sistem, uygulama veya içerikler geliştirilebilir. ÜYZ kullanımı izinli ve izlenebilir olmalı, öğrencinin ÜYZ kullanım yetkinliği değerlendirilmelidir.”

2.3. Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde ÜYZ

ÜYZ araçlarının kısa sürede metin, çözüm ve analiz üretebilme kapasitesi, geleneksel ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının geçerliğini ve güvenilirliğini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle öğretim elemanları, ölçme ve değerlendirme süreçlerini tasarlarken ÜYZ'nin varlığını göz ardı eden değil, bu varlığı pedagojik olarak yöneten ve öğrenme süreçlerini görünür kılan bir yaklaşımı benimsemekle sorumludur.

2.3.1. Ölçme ve Değerlendirmede Temel İlkeler

Öğretim elemanları, sorumlusu oldukları derslerde ölçme ve değerlendirme süreçlerine ilişkin ÜYZ kullanım esaslarını dönem başında açık biçimde belirlemek ve öğrencilere duyurmakla yükümlüdür.

Ölçme ve değerlendirme süreçlerinde aşağıdaki ilkeler esas alınır:

- Öğrencinin ÜYZ kullandığı durumlarda temel değerlendirme ölçütleri; özgün katkısı, konuyu anlama düzeyi ve eleştirel yaklaşımıdır.
- ÜYZ kullanımına izin verilen durumlarda, öğrencinin ÜYZ ile kurduğu etkileşimi açıklaması ve gerekçelendirmesi beklenir.
- ÜYZ sistemlerine not verme veya nihai akademik değerlendirme yetkisi devredilemez; bu yetki ve sorumluluk öğretim elemanına aittir.
- ÜYZ tespit araçları, değerlendirme sürecinde tek başına kesin kanıt olarak kullanılamaz.

2.3.2. Üründen Sürece Dayalı Değerlendirmeye Geçiş

ÜYZ'nin yaygın kullanımıyla birlikte öğretim elemanları, ölçme ve değerlendirme süreçlerini ürün odaklı yaklaşımdan süreç odaklı yaklaşıma doğru dönüştürmelidir. Süreç odaklı değerlendirme; öğrencinin problem çözme sürecini, kararlarını, kaynak kullanımını, yaptığı düzeltmeleri ve düşünme biçimini ortaya koymayı amaçlar. Bu yaklaşım, öğrencinin yalnızca “ne bildiğini” değil, “bilgiyi nasıl yapılandırıldığını” değerlendirmeye imkân tanır.

2.3.3. ÜYZ Kullanımına İzin Verilen Değerlendirmelerde Şeffaflık

ÜYZ kullanımına izin verilen ödev ve projelerde, öğrencilerden ÜYZ kullanımına ilişkin açık ve yazılı bir beyan talep edilebilir. Bu beyan, öğrencinin sürece aktif katılımını ve etik farkındalığını güçlendirmeyi amaçlar ve öğrenme sürecindeki rolünü daha görünür hâle getirir. Beyan kapsamında öğrenciden aşağıdaki bilgileri sunması beklenir:

- Kullanılan ÜYZ aracının adı ve sürümü
- ÜYZ'nin hangi aşamada ve ne amaçla kullanıldığı
- ÜYZ çıktıları üzerinde öğrencinin yaptığı düzenleme, yorum ve katkılar

2.3.4. Tamamlayıcı (Alternatif) ve Esnek Ölçme Yöntemleri

Öğretim elemanları, ÜYZ'yi ölçme-değerlendirme süreçleri için bir tehdit olarak değil, değerlendirme yöntemlerini çeşitlendirmek için bir fırsat olarak ele alabilir. Bu doğrultuda aşağıdaki yöntemlerin kullanılması önerilir:

- **Süreç Odaklı Yazma:** Öğrenciden yalnızca nihai metni değil, taslaklarını, düzeltmelerini ve gelişim sürecini sunması istenir.
- **Sözlü Değerlendirme ve Kısa Savunmalar:** Yazılı çalışmaların ardından yapılan görüşmeler, öğrencinin çalışmaya hâkimiyetini ortaya koyar.
- **Yansıtıcı Görevler:** Öğrencinin kişisel deneyimini, yerel bağlamı veya derste ele alınan kavramları kendi yorumuyla ilişkilendirmesi beklenir.
- **Eleştirel Analiz Görevleri:** ÜYZ tarafından üretilmiş örnek bir metnin incelenmesi, hatalarının belirlenmesi ve geliştirilmesi istenebilir.

Bu yöntemler, öğrencinin üst düzey bilişsel becerilerini ölçmeye imkân tanır.

2.3.5. ÜYZ Tespit Araçlarının Kullanımı ve Sınırları

ÜYZ tespit yazılımları (AI detectors), ölçme ve değerlendirme süreçlerinde yalnızca destekleyici bir ön inceleme aracı olarak kullanılabilir. Bu araçlardan elde edilen sonuçlar, tek başına akademik ihlal kanıtı olarak kabul edilemez. Tespit araçları tarafından üretilen yüksek risk göstergeleri, yalnızca akademik ihlalin belirtilerinden birisi olarak değerlendirilir.

Öğretim elemanları şüpheli durumlarda;

- Metnin bütünlüğünü,
- Üslup tutarlılığını,
- Kaynakların doğruluğunu,
- Öğrencinin sözlü açıklamalarını birlikte değerlendirir.

Bu yaklaşım hem akademik adaleti hem de öğrencinin savunma hakkını korumayı amaçlar. Nihai karar öğretim elemanına aittir; gerekirse Bölüm/Enstitü sürece dâhil edilir.

2.3.6. Geri Bildirim ve Notlandırmada Öğretim Elemanının Rolü

Öğretim elemanları, geri bildirim süreçlerinde ÜYZ araçlarından dil düzenleme veya genel yapı önerileri için yararlanabilir. Ancak öğrencinin başarısına ilişkin nihai değerlendirme ve notlandırma yetkisi yapay zekâya devredilemez.

Notlandırma sürecinde;

- Öğrencinin kavramsal hâkimiyeti,
- Eleştirel düşünme düzeyi,
- Etik kurallara uygunluğu esas alınır.

2.4. Etik Dışı Kullanım ve Akademik Dürüstlük

ÜYZ'nin öğrenciye ait olmayan üretimleri özgün çalışma gibi sunmak veya ölçme-değerlendirme süreçlerini yanıltmak amacıyla kullanılması etik ihlal olarak değerlendirilir. Tespit edilen ihlaller, yürürlükteki mevzuat ve üniversite disiplin hükümleri çerçevesinde ele alınır.

2.5. Veri Güvenliği ve Telif Hakları

Öğrencilere veya kuruma ait kişisel, hassas ya da gizli veriler anonimleştirilmeden ÜYZ platformlarına yüklenemez. Telif hakkı ile korunan içerikler, ilgili mevzuata aykırı biçimde yapay zekâ sistemlerinde kullanılamaz. Öğretim elemanları, veri güvenliği ve fikri mülkiyet hakları konusunda sorumluluk taşır.

2.6. Rehberlik ve Rol Model Olma

Öğretim elemanları, öğrencilerin ÜYZ araçlarını etik, bilinçli ve öğrenmeyi destekleyici biçimde kullanmalarına rehberlik eder. Kendi uygulamalarıyla şeffaflık ve etik kullanım konusunda rol model olur.

BÖLÜM 3: ÖĞRENCİLERİN ÜYZ ARAÇLARINI KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR

3.1. Temel İlkeler

ÜYZ uygulamaları; ders öncesi, anı ve sonrası öğrenme süreçlerinde destekleyici bir araç olarak kullanılabilir. Öğrenciler, ÜYZ'yi ne amaçla ve hangi aşamada kullandıklarını açık ve anlaşılır bir biçimde beyan etmekle yükümlüdür. ÜYZ kullanımının gizlenmesi kabul edilemez; kullanımın şeffaflığı öğrencinin sorumluluğundadır.

Ders öncesi süreçlerde öğrenciler; özetleme, kavram açıklama, seslendirme ve derse hazırlık amaçlı bireysel öğrenme etkinliklerinde ÜYZ'den yararlanabilir. Ders anındaki süreçlerde ÜYZ kullanımı belirlenen sınırlar dâhilinde mümkündür ve öğrenmeyi destekleyici yardımcı bir araç olarak konumlandırılır. Ders sonrasında ÜYZ belli ölçütler ve etik kurallar çerçevesinde kullanılabilir; kullanım düzeyi ve amacı açıkça beyan edilir. Nihai akademik ürünün sahibi öğrenci olup ÜYZ öğrencinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Bu bağlamda aşağıdaki hususların dikkate alınması önerilmektedir.

3.1.1. Üretken Yapay Zekâ Farkındalığı ve Ders Bazlı Kullanım İlkeleri

- Üniversite ve ilgili akademik birimler, öğrencilere ÜYZ okuryazarlığı, etik kullanım, akademik dürüstlük, veri güvenliği, kaynak doğrulama ve ÜYZ çıktılarının eleştirel değerlendirilmesine yönelik bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri yürütür.
- Her dersin öğretim elemanı, ÜYZ kullanımına izin verilip verilmeyeceğini ve hangi görevlerde sınırlandırma olacağını ders izlencesinde açıkça belirtir. ÜYZ'den yararlanılacak ödev ve projelerde kapsam, amaç ve izin verilen araçlar önceden açıklanır.

3.1.2. Beyan Formu

- Her yarıyıl başında öğrencilere, ödevlerinde ÜYZ kullanımını beyan etmeleri için bir form sunulabilir. Bu formda, kullanılan araç, kullanım nedeni ve ÜYZ çıktısının nasıl düzenlendiği gibi bilgilere yer verilir.

- Ödev, proje, sunum, laboratuvar raporu vb. çıktılarda ÜYZ kullanıldıysa; (i) kullanılan aracın adı/ sürümü, (ii) kullanım amacı (örn. taslak planlama, dil düzeltme, kod hatası ayıklama), (iii) hangi kısımda kullanıldığı, (iv) öğrencinin yaptığı doğrulama ve düzenlemeler, beyan formunda açıkça belirtilir.
- Uygulama ve laboratuvar derslerinde ÜYZ, deney ve projelerin tamamını üstlenecek bir araç olarak kullanılamaz. Öğrencilerin deney, proje veya uygulama süreçlerini tamamen ÜYZ'ye planlatması, yürütmesi veya yalnızca ÜYZ çıktılarıyla raporlaması etik kullanım dışı kabul edilir. ÜYZ yalnızca sürecin planlanmasına yardımcı olma, anlaşılmayan noktaları açıklığa kavuşturma veya alternatif yaklaşımlar sunma gibi destekleyici amaçlarla kullanılabilir.
- “Öğrenci, ÜYZ desteğini beyan ettiği durumlarda, yüksek riskli veya gizli nitelikteki çalışmalarda kullandığı ÜYZ komutlarını (prompt geçmişini) “Ekler” bölümünde sunmakla yükümlüdür.”
- Gerekli görülen durumlarda, kullanılan temel istemler (promptlar) veya ÜYZ ile etkileşim sürecini gösteren örnekler, kişisel ve hassas verilerden arındırılarak sunulabilir. Eksik, hatalı veya yanıltıcı prompt paylaşımından doğacak tüm sorumluluk öğrenciye aittir.

3.1.3. Akademik Dürüstlük ve Şeffaflık

- Öğrenciler kullandıkları ÜYZ aracını, nasıl kullandıklarını ve aldığı çıktıyı nasıl değiştirdiklerini ödev veya projelerinde yazılı olarak beyan ederler. Beyan yükümlülüğüne uyulmaması, kullanım niteliği, kapsamı ve ilgili ders/ölçme-değerlendirme kuralları dikkate alınarak akademik dürüstlük açısından değerlendirilir.” Bu bağlamda ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde işlem yapılabilir.
- ÜYZ'nin çıktısı doğrudan kopyalanarak teslim edilmez. Öğrencinin kendi analizini, yorumunu ve orijinal katkısını içermesi gerekir. ÜYZ'nin ürettiği metin/kod/fikirlerin kendi özgün çalışması gibi sunulması, izin verilen sınırların aşılması veya ÜYZ kullanımının gizlenmesi akademik ihlal sayılır.

3.2. Kişisel Veri Gizliliği ve Güvenliği

- Öğrenciler Yapay Zekâ okuryazarlığına sahip olup kişisel bilgilerini (sağlık, aile, banka/finans vb.) ÜYZ platformlarına girmemesi konusunda hassas davranmalıdırlar.

- Paylaşılan verilerin ileride başkaları tarafından görülebileceği unutulmamalıdır. Öğrenciler dijital ortamda iz bırakmamaya özen göstermelidirler.
- ÜYZ araçlarının kullanımında kamera ve mikrofon erişimi gerekiyorsa, bu yetkiler yalnızca gerektiğinde verilir.

3.3. ÜYZ'yi Destek Aracı Olarak Kullanma

- ÜYZ araçları beyin fırtınası, kavram açıklama, özet çıkarma veya yazım kontrolleri gibi yardımcı görevlerde kullanılabilir. Fakat öğrencinin analitik düşünme ve yorumlama sorumluluğu devam eder.

3.4. İnsan Denetimi, Etik Farkındalık ve Ayrımcılık Riski

- Öğrenciler ÜYZ'nin cinsiyet, politik, özel gereksinimlilik veya sosyoekonomik duruma dayalı ön yargılar içerebileceği konusunda bilinçli olmalıdır.

3.5. Erişilebilirlik ve Kapsayıcılık

- Özel gereksinimli öğrenciler, erişilebilirlik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ÜYZ destekli araçlardan yararlanabilirler. Bu kapsamda metni sese dönüştürme, ekran okuma, sesli komut kullanımı, konuşma-metin dönüştürme, otomatik alt yazı üretme, işaret dili destekli çözümler, dikkat ve yürütücü işlev destekleri gibi erişilebilirlik araçları eğitim ortamına dâhil edilebilir. Bu teknolojiler öğrenmeye katılımı güçlendirmek, bağımsız çalışma becerilerini desteklemek ve fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla kullanılabilir. Bu kapsamda kullanılan araçlar veya erişilebilirlik destekleri süreci değiştirmez, nihai ürünün akademik sorumluluğu ilgili öğrenciye aittir.

BÖLÜM 4: LİSANSÜSTÜ ÖĞRENİM SÜREÇLERİNDE ÜYZ ARAÇLARINI KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR

4.1. Temel İlkeler

Bu bölüm, lisansüstü ders, seminer, proje, tez ve yayın süreçlerinde ÜYZ kullanımına ilişkin esasları düzenler. ÜYZ, öğrencinin bağımsız araştırma yapma ve özgün bilgi üretme sorumluluğunu ortadan kaldırmayan destekleyici bir araç olarak değerlendirilir.

1. ÜYZ, lisansüstü düzeyde öğrencinin bağımsız araştırma ve özgün üretim sorumluluğunun yerine geçemez.
2. ÜYZ kullanımında şeffaflık ve doğrulama esastır. ÜYZ çıktılarının doğruluğu ve kaynakların geçerliliği öğrencinin sorumluluğundadır.
3. Kişisel veri, hassas veri ve yayınlanmamış araştırma verileri kamuya açık ÜYZ sistemlerine yüklenemez.
4. ÜYZ kullanımı, çalışmanın niteliğine ve koşullarına uygun olmalıdır.

4.2. ÜYZ Kullanım Seviyeleri

Lisansüstü öğrenim süreçlerinde ÜYZ kullanımına hangi seviyede izin verildiği açıkça belirtilir. ÜYZ kullanımı aşağıdaki seviyelerle tanımlanır:

Kullanım Seviyesi	Tanım ve Kapsam	Politika Yaklaşımı
Kırmızı (Yasak)	ÜYZ'nin herhangi bir aşamada kullanımı yasaktır.	Uygunsuz kullanım sayılır ve ilgili mevzuat kapsamında değerlendirilir.
Sarı (Sınırlı)	Yazım/gramer düzeltme, dilsel iyileştirmede başvurulur.	Bu düzeyde kısa ÜYZ kullanım beyanı yeterlidir; gerekli görülmesi hâlinde ayrıntılı beyan talep edilebilir. Çalışmanın akademik özgünlüğünün korunması esastır
Yeşil (Aktif)	Fikir geliştirme, taslak, analiz ve kod desteği için kullanılır.	Kullanımın kapsamı, aşaması ve öğrencinin özgün katkısı ayrıntılı biçimde beyan edilir.
Mavi (Serbest)	ÜYZ çalışmanın ana bileşeni veya araştırma nesnesidir.	Açık izin, süreç izleme ve yetkinlik değerlendirmesi esastır.

4.3. Ödev, Proje ve Seminer Çalışmaları

1. ÜYZ kullanılan çalışmalarda öğrencinin Yazılı Beyan Formunu kullanarak beyan yükümlülüğü bulunur.
2. Beyanda kullanılan araç, amaç ve kapsam, gerekli görülürse istem/prompt türleri ve öğrencinin özgün katkısı belirtilir.
3. Değerlendirme, yalnız ürün değil süreç ve öğrencinin akademik katkısı dikkate alınarak yapılır.

4.4. Ölçme ve Değerlendirme

1. Lisansüstü düzeyde sözlü savunma, vaka analizi ve araştırma temelli değerlendirme yöntemleri teşvik edilir. ÜYZ tespit araçları tek başına yaptırım gerekçesi değildir. Gerekli görülürse akademik mülakat ve ek belge incelemesi ve süreç değerlendirmesi yapılır.

4.5. Tez Çalışmalarında ÜYZ Kullanımı

1. Tez, öğrencinin bağımsız bilimsel yeterliğini ve özgün katkısını yansıtır.
2. Tezin tamamında veya alt bölümlerinde ÜYZ tarafından üretilen içerikler doğrudan kullanılamaz.
3. “Öğrenci, ÜYZ kullanım planını danışmanına bildirir. Danışmanın bilgisi dâhilinde ve rehberde belirtilen esaslar doğrultusunda çalışmalarını yürütür.”
4. Tez tesliminde “Yapay Zekâ Kullanım Beyanı” zorunludur.

4.6. Bilimsel Yayın ve Yazarlık

1. ÜYZ, yazar veya ortak yazar olarak gösterilemez.
2. ÜYZ; analiz, kodlama, dilsel düzenleme veya yazım desteği amacıyla kullanılmışsa yöntem bölümünde ve/veya beyan formunda açıkça belirtilir.
3. Tezden veya araştırma sürecinden üretilen yayınlarda, ilgili dergi, yayınevi veya bilimsel etkinliğin ÜYZ politikalarına uyulması zorunludur.

4.7. Etik Kurul ve Yönetişim

1. Etik kurul onayı gerektiren lisansüstü çalışmalarda ÜYZ kullanım planı; amaç, kapsam, veri işleme süreci ve güvenlik önlemleriyle birlikte başvuruda beyan edilir.
2. Etik kurul, gerekli gördüğü hâllerde ÜYZ kullanımıyla ilgili ek sınırlama, güvenlik tedbiri, saklama-imha koşulu veya ek açıklama isteyebilir.

4.8. Veri Gizliliği ve Sağlık Bilimleri İçin Özel Hükümler

4.8.1. Genel Esaslar

1. Kişisel veriler, hassas veriler ve yayınlanmamış araştırma verileri kamuya açık ÜYZ sistemlerine yüklenemez.
2. Gerekli durumlarda anonimleştirme uygulanır ve kurumsal onaylı sistemler tercih edilir.

4.8.2. Sağlık Bilimleri İçin Özel Hükümler

1. Bu hükümler; tıp, diş hekimliği, hemşirelik, eczacılık ve hasta, danışan veya sağlık verisiyle ilişkili diğer sağlık bilimi alanlarını kapsar.
2. vHasta verisi ve kişisel veri girişi yasağı: Hasta mahremiyeti içeren hiçbir veri (Gerçek klinik vaka, hasta görüntüsü, ses kaydı, laboratuvar sonucu, epikriz, reçete, hemşirelik bakım planı vb.) genel amaçlı ÜYZ platformlarına, açık erişimli sohbet botlarına veya bulut tabanlı ÜYZ araçlarına doğrudan ya da dolaylı biçimde girilemez.
3. Anonimleştirme ve kurumsal sistem şartı: Sağlık bilimlerinde ÜYZ kullanımı yalnızca tam anonimleştirilmiş veriyle ve kurum tarafından güvenliği onaylanmış sistemler üzerinden yürütülebilir. Yeniden tanımlama riski bulunan veri setlerinde ÜYZ kullanımı etik kurul başvurusunda ayrıca beyan edilir. ÜYZ çıktıları klinik kararların tek gerekçesi olamaz; doğrulama ve nihai sorumluluk araştırmacı ile sorumlu hekimdedir.

4.9. Uygunsuz Kullanım ve İşleyiş

1. ÜYZ'nin izin verilmeyen şekilde kullanılması, kullanımının beyan edilmemesi veya eksik ya da gerçeğe aykırı beyanda bulunulması durumunda ilgili akademik birimlerce değerlendirme yapılır. Gerekli görülmesi hâlinde ilgili mevzuat ve yönetmelikler çerçevesinde işlem tesis edilir.

BÖLÜM 5: İDARİ SÜREÇLERDE ÜYZ KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR

5.1. Temel İlkeler

ÜYZ araçları, resmî yazışma ve belge hazırlama süreçlerinde yalnızca taslak oluşturma ve öneri sunma amacıyla kullanılabilir. ÜYZ tarafından üretilen içerikler, kurumsal dil ve mevzuata uygunluk açısından ilgili personel tarafından denetlenmeli ve doğrulanmalıdır. Üretilen bilgilerin doğruluğu garanti edilemediğinden kontrolü ilgililerin sorumluluğundadır.

İdari personel, ÜYZ'den aşağıdaki gibi amaçlarla yararlanabilir:

- Taslak resmî yazı ve duyuru hazırlama,
- Metinlerin dil ve üslup düzeltilmesini ve sadeleştirilmesini yapma,
- Uzun metinlerden özet çıkarma,
- Metin tonunu resmî veya bilgilendirici üsluba uyarlama.

Öte yandan, ÜYZ modelleri, sisteme girilen verileri kendi eğitim süreçlerinde kullanabilmektedir. Bu durum, kamu verilerinin güvenliği açısından büyük bir risk teşkil eder. Bu sebeple yapay zekâyı kullanırken aşağıdaki kurallara uyulması zorunludur:

- Kurum Bilgileri: Kuruma ait stratejik planlar, projeler, dâhili yazışmalar ve kamuoyuna açıklanmamış bilgiler sisteme kesinlikle yüklenmemelidir.
- Veri Gizliliği ve Kişisel Veriler: 6698 sayılı KVKK kapsamında öğrencilerimize veya personelimize ait isim, TC kimlik numarası, iletişim bilgisi gibi hiçbir kişisel veri ÜYZ platformlarıyla paylaşılmamalıdır. ÜYZ platformlarına yüklenen verilerin dışarı sızması veya modelin eğitimi için kullanılması durumunda, veriyi sisteme yükleyen personel 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ve ilgili disiplin mevzuatı uyarınca sorumlu tutulacaktır.
- Anonimleştirme: Eğer bir metin ÜYZ araçları kullanılarak düzeltilecekse öncelikle içindeki tüm özel isimler ve kurum detayları temizlenmeli, metin anonim bir taslağa dönüştürülmelidir.

- Telifli İçerikler: Kuruma ait veya üçüncü taraflardan lisanslanmış telifli eserler, raporlar ve görseller bu araçlara girdi olarak verilmemelidir.
- Doğrulama Yükümlülüğü: ÜYZ ile üretilen içeriklerde “halüsinasyon” (gerçek dışı bilgi) riski oluşabilir. Üretilen metin personel tarafından mutlaka kontrol edilmelidir.
- Sorumluluk İlkesi: ÜYZ tarafından hazırlanan bir metnin altına imza atan personel, o metnin içeriğinden hukuken ve idari olarak sorumludur. Sorumluluk ÜYZ’ye devredilemez.

5.2. Yasaklı Kullanım

Kurumsal strateji ve gizli planlama dokümanlarını analiz ettirme gibi kurumla ilgili özel ve önemli bilgi ve belgelerin üretilmesinde ya da geliştirme süreçlerinde ÜYZ kullanılamaz.

5.3. Etik ve Sorumlu Kullanım

Sorumluluk: Personeller ÜYZ araçları ve kamu bilişim politikalarındaki güncellemeleri düzenli olarak takip etmelidirler. Güvenli ve verimli kullanım deneyimleri birim içerisindeki mesai arkadaşlarıyla paylaşılmalı, böylece kurumsal bilgi birikimine katkı sağlanmalıdır. Her yeni güncellemede aracın güvenliği, doğruluğu ve güvenilirliği eleştirel bir bakış açısıyla yeniden değerlendirilmelidir. Teknolojiyi yeterince tanımamak; veri ihlali, gizlilik ihlali veya hatalı içerik paylaşımı gibi durumlarda mazeret olarak kabul edilmez. Bu nedenle, ÜYZ araçlarının etik, güvenli ve sorumlu kullanımına ilişkin bilgi ve farkındalık sürekli güncel tutulmalıdır.

- **Fikri Mülkiyet:** Başkasına ait eserlerin veya telifli içeriklerin ÜYZ aracılığıyla kurumsal belgeymiş gibi sunulması etik ihlal ve intihal teşkil eder.
- **Şeffaflık:** Önemli kararların alınmasında veya kapsamlı raporların hazırlanmasında ÜYZ'den yararlanılmışsa, bu durum gerektiğinde şeffaf bir biçimde beyan edilmelidir.
- **Tarafsızlık:** Personel, ÜYZ'nin algoritmasından kaynaklanabilecek olası yanlılıkların, kamu hizmetinin tarafsızlığını zedelemesine izin vermemeli, çıktıları toplumsal eşitlik ve tarafsızlık ilkesiyle değerlendirilmelidir.

5.4. Veri Doğruluğu Denetimi

- **Mevzuat Kontrolü:** Atıfta bulunulan kanun, yönetmelik ve yönerge maddelerinin güncelliği ve doğruluğu ilgili resmi kanallardan teyit edilmelidir.
- **Sayısal Veriler:** İstatistiksel veriler, tarihler, bütçe rakamları ve teknik bilgiler ana kaynak dokümanlarla karşılaştırılarak işlenmelidir.
- **Mantık Hataları:** Metnin kendi içindeki tutarlılığı ve sebep-sonuç ilişkileri personel tarafından mantıksal olarak değerlendirilmelidir.

5.5. Kurumsal Üslup ve Etik Denetim

ÜYZ araçlarıyla üretilen metinlerde kamu ciddiyetine uygun olmayan veya taraflı bir dil ortaya çıkabilir. Metnin “Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” standartlarına (ilgi tutma, hitap şekilleri, imza bloğu vb.) uygunluğu kontrol edilmelidir. İçeriğin kamu etiğine aykırı, siyasi veya ayrımcı bir dil barındırmadığından emin olunmalıdır.

5.6. Denetim Kontrol Listesi (Yayımlama Öncesi Son Bakış)

Personelin ÜYZ kullanımında denetimle ilgili şu hususlara dikkat etmesi gerekir:

- [ ] Metindeki tüm tarih ve kanun numaraları orijinal kaynaktan kontrol edildi mi?
- [ ] Kurum dışına çıkmaması gereken gizli bir veri veya isim metinde kaldı mı?
- [ ] ÜYZ’nin uydurmuş olabileceği “mantıklı görünen ama yanlış” bir bilgi var mı?
- [ ] Bu metin, kurumun kurumsal kimliğini ve ciddiyetini temsil ediyor mu?

BÖLÜM 6. TERİMLER VE TANIMLAR

Bu politika rehberinde geçen terimlere aşağıda yer verilmiştir:

a) Yapay Zekâ (YZ):

İnsan zekâsına özgü öğrenme, akıl yürütme, problem çözme, dil işleme, karar destekleme ve örüntü tanıma gibi işlevleri algoritmalar aracılığıyla gerçekleştirebilen sistemleri,

b) Üretken Yapay Zekâ (ÜYZ):

Metin, görsel, ses, video, müzik, animasyon, veri analizi veya bilgisayar kodu gibi içerikleri otomatik olarak oluşturabilen yapay zekâ sistemlerini,

c) ÜYZ Sistemi / ÜYZ Aracı:

Üretken yapay zekâ teknolojisini kullanan yazılım, uygulama, platform, model veya hizmetleri,

d) Kullanıcı:

Atatürk Üniversitesi bünyesinde eğitim-öğretim, araştırma, yayın ve idari süreçlerde ÜYZ araçlarını kullanan öğrenciler, akademik personel, araştırmacılar ve idari personeli,

e) Akademik Dürüstlük:

Özgünlük, doğruluk, güvenilirlik, uygun atıf, emeğe saygı ve adil değerlendirme ilkelerine bağlılığı,

f) Akademik Özgünlük:

Bir çalışmanın düşünsel çerçevesi, analizi, yorumu, sonucu veya katkısının kullanıcıya ait olmasını,

g) ÜYZ Destekli İçerik:

Tamamen veya kısmen ÜYZ kullanılarak oluşturulan metin, görsel, ses, sunum, kod, veri özeti, analiz veya benzeri çıktıları,

h) Hesap Verebilirlik:

ÜYZ kullanımından doğan akademik, etik, idari ve hukuki sonuçların gerekçelendirilebilir, denetlenebilir ve sorumluluğu üstlenilebilir olmasını,

i) Kullanıcı Sorumluluğu:

ÜYZ araçları kullanılarak üretilen her türlü çıktının doğruluğu, uygunluğu, etik niteliği ve sonuçlarından nihai olarak kullanıcının sorumlu olmasını,

j) İnsan Denetimi:

ÜYZ tarafından üretilen içerik, öneri veya karar destek çıktılarının bir insan tarafından değerlendirilmesi, doğrulanması ve nihai kararın insan tarafından verilmesini,

k) Kişisel Veri:

Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi,

l) Anonimleştirme:

Verilerin başka verilerle eşleştirilse dahi kimliği belirli veya belirlenebilir bir kişiyle ilişkilendirilemeyecek hâle getirilmesini,

m) Fikrî Mülkiyet / Telif Hakkı:

Bilimsel, sanatsal, eğitsel veya mesleki ürünler üzerindeki mali ve manevi hakları,

n) Halüsinasyon:

ÜYZ sistemlerinin gerçeğe aykırı, doğrulanmamış, uydurma, hatalı veya bağlam dışı bilgi üretmesini,

o) Ayrımcılık / Algoritmik Yanlılık:

ÜYZ sistemlerinin eğitim verilerinden veya model yapısından kaynaklanan nedenlerle belirli kişi ya da gruplara karşı adaletsiz, önyargılı veya eşitsiz sonuçlar üretmesini,

p) Veri Güvenliği:

Verilerin yetkisiz erişim, ifşa, değişiklik, kayıp, kötüye kullanım veya hukuka aykırı işlenmeye karşı korunmasını,

q) Yapay Zekâ Kullanım Beyanı:

Ödev, proje, tez, rapor, yayın veya benzeri çalışmalarda ÜYZ kullanımının niteliğini ve kapsamını açıklayan yazılı bildirimi, ifade eder.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- AI Pedagogy Project. (t.y.). What is AI? 13 Ağustos 2026 tarihinde erişildi: <https://aipedagogy.org/guide/what-is-ai/>
- ANKOS Yapay Zeka Araştırma Grubu. (2025, 29 Mart). Üniversite kütüphaneleri için üretken yapay zeka kullanım rehberi ve politikası (Sürüm 1). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15104933>
- Cornell University Center for Teaching Innovation. (2023). CU committee report: Generative artificial intelligence for education and pedagogy. <https://teaching.cornell.edu/generative-artificial-intelligence/cu-committee-report-generative-artificial-intelligence-education>
- European Commission & Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). Empowering learners for the age of AI: An AI literacy framework for primary and secondary education (Review draft). https://ailiteracyframework.org/wp-content/uploads/2025/05/AILitFramework_ReviewDraft.pdf
- Federal Government of Germany. (2020, December). Artificial intelligence strategy of the German Federal Government: 2020 update. https://www.ki-strategie-deutschland.de/files/downloads/Fortschreibung_KI-Strategie_engl.pdf
- Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu. (t.y.-b). Üretken yapay zekâ (ÜYZ) öğrenci rehberi. https://ydyo.hacettepe.edu.tr/tr/menu/%3Cspan_style%3Dfontsize_14px%3B%3E_uretken-282
- Hacettepe Üniversitesi. (2025). Eğitim ve öğretim süreçlerinde üretken yapay zeka (ÜYZ) kullanım politikası. <https://ait.hacettepe.edu.tr/yapayzekarehber210125.pdf>
- Harvard College Office of Undergraduate Education. (t.y.). Generative AI guidance. 13 Ağustos 2026 tarihinde erişildi: <https://oue.fas.harvard.edu/faculty-resources/generative-ai-guidance/>
- Harvard University Information Technology. (t.y.). Generative AI guidelines. 13 Ağustos 2026 tarihinde erişildi: <https://www.huit.harvard.edu/ai/guidelines>
- High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. (2019). Ethics guidelines for trustworthy AI. European Commission. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>
- Kassorla, M., Georgieva, M., & Papini, A. (2024, 17 Ekim). Defining AI literacy for higher education. EDUCAUSE. <https://www.educause.edu/content/2024/ai-literacy-in-teaching-and-learning/defining-ai-literacy-for-higher-education>

- Marmara Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı. (2025, Mart). Öğrenme ve değerlendirmede yapay zekâ kullanımı öğrenci rehberi. https://ydio-aef.marmara.edu.tr/dosya/aef/ydio/Ogrenci_Yapay_Zeka_Rehberi_Marmara.pdf
- MEF Üniversitesi. (2024, 12 Eylül). MEF Üniversitesi yapay zeka politikası (Versiyon 2.0). <https://www.datocms-assets.com/99182/1762951596-mef-universitesi-yapay-zeka-politikasi-versiyon-2-0.pdf>
- Miao, F., & Cukurova, M. (2024). AI competency framework for teachers. UNESCO. <https://doi.org/10.54675/ZJTE2084>
- Miao, F., & Holmes, W. (2023). Guidance for generative AI in education and research. UNESCO. <https://doi.org/10.54675/EWZM9535>
- Miao, F., Holmes, W., Huang, R., & Zhang, H. (2021). AI and education: Guidance for policy-makers. UNESCO. <https://doi.org/10.54675/PCSP7350>
- Miao, F., Shiohira, K., & Lao, N. (2024). AI competency framework for students. UNESCO. <https://doi.org/10.54675/JKJB9835>
- National Forum for the Enhancement of Teaching and Learning in Higher Education. (t.y.). Ten considerations for generative artificial intelligence adoption in Irish higher education. 13 Ağustos 2026 tarihinde erişildi: <https://hub.teachingandlearning.ie/genai/ten-considerations-for-generative-artificial-intelligence-adoption-in-irish-higher-education/>
- Office of the Secretary-General of the European Schools, Pedagogical Development Unit. (2025). Framework for the educational use of generative artificial intelligence in the European Schools (Ref. 2025-01-D-65-en-2). <https://www.eursec.eu/en/office/official-texts/basic-texts/en/>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2019). Recommendation of the Council on artificial intelligence <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0449>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). AI openness: A primer for policymakers (OECD Artificial Intelligence Papers No. 44). <https://doi.org/10.1787/02f73362-en>
- Purdue University Office of the Vice Provost for Teaching and Learning. (2025, 5 Ağustos). Guidance on the use of AI in teaching and learning. <https://www.purdue.edu/teaching-learning/instructors/ai.php>

- Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation), 2016 O.J. (L 119) 1–88. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>
- Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act), 2024 O.J. (L 2024/1689). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng>
- Sakarya Üniversitesi. (2025). Sakarya Üniversitesi üretken yapay zeka kullanım ilkeleri rehberi. https://ortadogu.sakarya.edu.tr/sites/ortadogu.sakarya.edu.tr/file/sakarya_universitesi_uretken_yapay_zeka_kullanim_ilkeleri_rehberi.pdf
- Stanford University, University IT. (t.y.). Responsible AI at Stanford. 13 Ağustos 2026 tarihinde erişildi: <https://uit.stanford.edu/security/responsibleai>
- Stracke, C. M., Griffiths, D., Pappa, D., Bećirović, S., Polz, E., Perla, L., Di Grassi, A., Massaro, S., Prifti Skenduli, M., Burgos, D., Punzo, V., Amram, D., Ziouvelou, X., Katsamori, D., Gabriel, S., Nahar, N., Schleiss, J., & Hollins, P. (2025). Analysis of artificial intelligence policies for higher education in Europe. *International Journal of Interactive Multimedia and Artificial Intelligence*, 9(2), 124–137. <https://doi.org/10.9781/ijimai.2025.02.011>
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi & T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021, Ağustos). Ulusal yapay zekâ stratejisi 2021–2025.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). On İkinci Kalkınma Planı (2024–2028). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. (2025a). Eğitimde yapay zekâ politika belgesi ve eylem planı (2025–2029). https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_06/17092340_egitimdeyapayzekapolitikabelgesiveeylemplani202520291.pdf
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. (2025b). Yapay zekâ etiği tavsiyeleri. https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_10/22165423_yapay_zeka_etigi_tavsiyeleri_22102025_webformati.pdf

- Taylor, S. (2025, 19 Nisan). UNESCO & OECD AI frameworks: Students & teachers spreadsheets. Wayfinder Learning Lab. <https://sjtylr.net/2025/04/19/unesco-ai-competencies-framework-for-students/>
- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu. (2025, Eylül). Destek süreçlerinde üretken yapay zekânın (ÜYZ) sorumlu ve güvenilir kullanımı rehberi. <https://tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/hakkimizda/uretken-yapay-zeka-rehberi>
- University of Arizona Libraries. (2025, 18 Kasım). Student guide to ChatGPT [Web rehberi]. <https://libguides.library.arizona.edu/students-chatgpt>
- University of Michigan. (t.y.). Course policies & syllabi statements. 13 Ağustos 2026 tarihinde erişildi: <https://genai.umich.edu/resources/faculty/course-policies>
- Vincent-Lancrin, S., & van der Vlies, R. (2020). Trustworthy artificial intelligence (AI) in education: Promises and challenges (OECD Education Working Papers No. 218). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/a6c90fa9-en>
- Yükseköğretim Kurulu. (2024, Mayıs). Yükseköğretim kurumları bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinde üretken yapay zekâ kullanımına dair etik rehber. <https://proje.yok.gov.tr/tr/page/635>

EK-1: Yapay Zekâ Kullanım Beyanı (Standart)

ÜYZ kullanılan çalışmalarda kullanılan araç, amaç/kapsam ve öğrencinin özgün katkısı beyan edilir. Tüm akademik ve etik sorumluluk kullanıcıya aittir.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
 ..... ENSTİTÜSÜ
YAPAY ZEKÂ KULLANIMI BEYANI FORMU

Tezin Adı
Öğrencinin Adı Soyadı
Öğrenci Numarası
Ana Bilim Dalı / Bilim Dalı
Danışmanın Adı Soyadı

Programı ☐ Tezsiz Yüksek Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora

Üretken Yapay Zekâ Kullanım Durumu:

☐ Tez yazım sürecinde yapay zekâ tabanlı araçlardan faydalanmadım. (Eğer teziniz kapsamında Üretken Yapay Zekâ Araçlarından faydalanmadıysanız aşağıdaki kısımları doldurmanıza gerek yoktur.)

☐ Tez yazım sürecinde yapay zekâ tabanlı araçlardan faydalandım. (Eğer teziniz kapsamında Üretken Yapay Zekâ Araçlarından faydalandıysanız aşağıdaki kısımları eksiksiz doldurunuz.)

Kullanılan Üretken Yapay Zekâ Aracı / Platformu:

No	Yapay Zekâ
Aracı	Kullanım
Amacı	Kullanıldığı
Bölüm	Kullanım
Şekli	

1. Gemini Alan yazın tarama Giriş ve Alan yazın taraması Alan yazın taranması için kullanılmış; elde edilen veriler aynen kullanılmayarak organize edilmiştir.
- 2.
- 3.

Üretken Yapay Zekâ Kullanım Amacı

- ☐ Yazım, dil bilgisi ve imla düzeltme
- ☐ Anlatımın iyileştirilmesi ve akıcılığın sağlanması
- ☐ Çeviri desteği
- ☐ Fikir geliştirme
- ☐ Alan yazın taraması ve organize edilmesi
- ☐ Veri işleme ve analizi
- ☐ Verilerin görselleştirilmesi ve görsel üretme
- ☐ Kaynakça düzenleme
- ☐ Kodlama
- ☐ Diğer (Başka bir amaçla kullanım durumunu ayrıntılı açıklayınız):

.....

.....

.....

Öğrenci Beyanı:

- İlgili çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber’de belirtilen ilkelere uygun biçimde üretken yapay zekâdan yararlanılmıştır.
- Bu tezde sunulan bilimsel içerik, yorum, değerlendirme ve akademik katkı tarafıma aittir.
- Yapay zekâ araçları kullanılmışsa, bu kullanım açıkça ve eksiksiz bir şekilde belirtilmiştir.
- Yapay zekâ kullanımı sonucunda oluşabilecek yanlış, eksik, yanıltıcı veya doğrulanmamış içerikler tarafımdan kontrol edilmiş; tarafımda usulsüz yapay zekâ kullanımı kesinlikle yapılmamıştır. Tezde aksi gerçekleşebilecek duruma ilişkin bütün sorumluluk tarafımda üstlenilmiştir.
- Bu çalışmada belirtilen kapsam dışında Üretken Yapay Zekâ kullanmadığımı ve tüm akademik / etik sorumluluğum tarafıma ait olduğunu beyan ederim.
- Yapmış olduğum beyanda gerçeğe aykırı bir durumun tespiti hâlinde, yükseköğretim mevzuatı, ilgili etik kurallar ve Atatürk Üniversitesi disiplin mevzuatı çerçevesinde hakkımda yaptırım uygulanabileceğini bildiğimi ve bu sonuçları kabul ettiğimi taahhüt ederim.

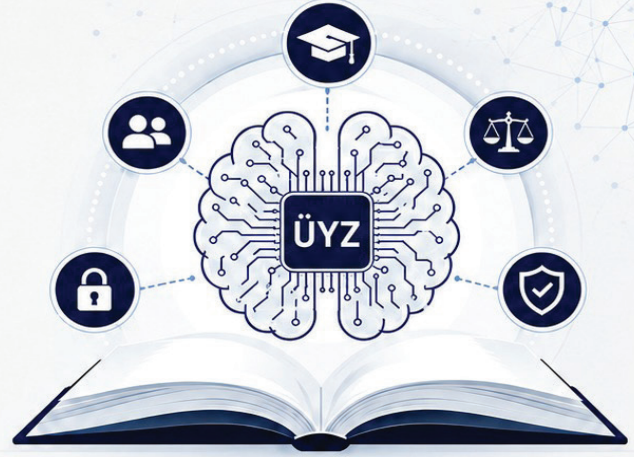
Ad Soyad
İmza

BÖLÜM 1

GİRİŞ VE YÖNERGENİN AMACI

Bu bölüm, politika rehberinin temel amacını, kapsamını, dayandığı değerleri ve kullanılan tanımları ortaya koyar. Üretken yapay zekâ araçlarının eğitim-öğretim süreçlerinde etik, güvenli ve sorumlu bir şekilde kullanılmasını hedefler.

BÖLÜMDE ELE ALINAN TEMEL BAŞLIKLAR

AMAÇ VE KAPSAM

- Politika rehberinin amacı
- Hangi süreçleri kapsadığı
- Kimler için geçerli olduğu
- Üniversitemizin vizyonu ile uyumu

TEMEL DEĞERLER VE ETİK İLKELER

- Akademik dürüstlük
- Şeffaflık ve hesap verebilirlik
- Adalet ve kapsayıcılık
- İnsan merkezlilik
- Gizlilik ve veri güvenliği
- Sorumlu ve etik kullanım

TANIMLAR

- Rehberde geçen temel kavramlar
- Üretken yapay zekâ araçları
- İlgili süreç ve terimlerin açıklamaları

HEDEFİMİZ

Üretken yapay zekâ teknolojilerinin sunduğu fırsatlardan yararlanırken, riskleri yönetmek ve üniversitemizde güvenilir, etik ve etkin bir kullanım kültürü oluşturmak.

BÖLÜM 2

ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÜYZ ARAÇLARINI KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR

Bu bölüm, öğretim elemanlarının üretken yapay zekâ araçlarını etkili, etik, güvenli ve akademik değerlere uygun biçimde kullanmalarına yönelik ilke ve uygulama esaslarını ortaya koyar.

TEMEL İLKELER

- Akademik dürüstlük, şeffaflık ve hesap verebilirlik esastır.
- ÜYZ araçları öğretim süreçlerini destekler, insanın yerini almaz.
- Etik, güvenli ve yasal çerçevede kullanım esastır.

DERS İÇERİĞİ VE ÖĞRETİM TASARIMINDA ÜYZ KULLANIMI

- İçerik geliştirme, örnek oluşturma ve materyal hazırlamada destek aracı olarak kullanılır.
- Eleştirel değerlendirme ve akademik denetim öğretim elemanına aittir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİNDE ÜYZ

- Soru/ölçüt geliştirme, rubrik hazırlama ve geri bildirim süreçlerinde destek sağlar.
- Nihai karar ve değerlendirme öğretim elemanı tarafından verilir.

ETİK DIŞI KULLANIM VE AKADEMİK DÜRÜSTLÜK

- İntihal, yanıltıcı içerik üretimi ve sahte atıf kabul edilemez.
- Öğrencilere beklentiler açıkça ifade edilmeli ve ihlaller ilgili mevzuata göre ele alınır.

VERİ GÜVENLİĞİ VE TELİF HAKLARI

- Kişisel ve kurumsal veriler korunmalı, gizlilik ilkesine uyulmalıdır.
- Telif haklarına ve lisans koşullarına riayet edilmelidir.

REHBERLİK VE ROL MODEL OLMA

- Öğretim elemanları ÜYZ okuryazarlığını geliştirmeli ve öğrencilere rehberlik etmelidir.
- Etik, sorumlu ve umut verici kullanımda rol model olunmalıdır.

TEMEL AMAÇ

ÜYZ araçlarının öğretim süreçlerinde etkin, etik ve güvenli şekilde kullanımını sağlayarak kaliteli, yenilikçi ve insan odaklı eğitim desteklemek.

REHBERİMİZİN TEMEL DEĞERLERİ

ETİK

GÜVEN

ŞEFFAFLIK

SORUMLULUK

İNSAN ODAKLI YAKLAŞIM

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜREÇLERİNDE ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIMI POLİTİKA REHBERİ

BÖLÜM 3

ÖĞRENCİLERİN ÜYZ ARAÇLARINI KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR

Bu bölüm, öğrencilerin üretken yapay zekâ araçlarını eğitim süreçlerinde etik, güvenli ve sorumlu şekilde kullanmalarını sağlamak üzere temel ilke ve uygulama esaslarını ortaya koyar. Amaç: ÜYZ'yi destekleyici bir öğrenme aracı olarak kullanırken kişisel verilerin korunması, etik farkındalık, insan denetimi, erişilebilirlik ve kapsayıcılık ilkelerini gözetmektir.

TEMEL İLKELER

- ÜYZ araçlarını eğitim amaçlı ve dürüstlük ilkelerine uygun kullanın.
- Öğrenme sürecinde kendi çabanız esastır; ÜYZ yalnızca destek aracıdır.
- Akademik dürüstlüğe aykırı kullanımlardan kaçının.

KİŞİSEL VERİ GİZLİLİĞİ VE GÜVENLİĞİ

- Kişisel verilerinizi ÜYZ araçları ile paylaşmayın.
- Sadece kurumsal olarak izin verilen araçları kullanın.
- Veri güvenliğine ilişkin üniversite politikalarına uyun.

ÜYZ'Yİ DESTEK ARACI OLARAK KULLANMA

- Araştırma, fikir geliştirme, özetleme ve dil desteği gibi amaçlarla kullanın.
- Üretilen içerikleri mutlaka kontrol edin ve doğruluğunu değerlendirin.
- Kaynak göstermeyi ihmal etmeyin.

İNSAN DENETİMİ, ETİK FARKINDALIK VE AYRIMCILIK RİSKİ

- ÜYZ çıktıları hatalı, eksik veya önyargılı olabilir; insan denetimi esastır.
- Etik ilkelere uygun davranın.
- Ayrımcılık, önyargı ve zararlı içerik risklerine karşı dikkatli olun.

ERİŞİLEBİLİRLİK VE KAPSAYICILIK

- ÜYZ araçlarını herkes için erişilebilir öğrenme ortamları oluşturmak amacıyla kullanın.
- Farklı ihtiyaç ve yetkinliklere saygı gösterin.
- Kapsayıcı, adil ve eşitlikçi bir öğrenme kültürünü destekleyin.

TEMEL AMAÇ

Öğrencilerin ÜYZ araçlarını bilinçli, etik, güvenli ve sorumlu şekilde kullanarak kendi öğrenme süreçlerini zenginleştirmeleri ve geleceğin yetkin bireyleri olarak gelişimlerine katkı sağlamaktır.

ETİK

GÜVEN

ŞEFFAFLIK

SORUMLULUK

İNSAN ODAKLI YAKLAŞIM

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜREÇLERİNDE
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIMI
POLİTİKA REHBERİ

BÖLÜM 4

LİSANSÜSTÜ ÖĞRENİM SÜREÇLERİNDE ÜYZ ARAÇLARINI KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR

Bu bölüm, lisansüstü öğrenim süreçlerinde ÜYZ araçlarının etik, şeffaf, güvenli ve akademik değerlere uygun şekilde kullanılmasına yönelik ilke ve uygulama esaslarını ortaya koyar. Bilimsel üretkenliği desteklerken akademik dürüstlük, veri gizliliği ve insan denetimi esastır.

TEMEL İLKELER

- Bilimsel dürüstlük ve etik değerlere uygun kullanım esastır.
- ÜYZ, araştırma ve öğrenme süreçlerinde destekleyici araçtır.
- İnsan denetimi ve sorumluluğu her zaman esastır.

ÜYZ KULLANIM SEVİYELERİ

- Kullanımın türü ve düzeyi açıkça belirlenir ve ilgiliye bildirilir.
- Ödev, proje, tez ve yayınlarda kullanım düzeyi şeffağça beyan edilir.
- Kabul edilebilir kullanım sınırları önceden tanımlanır.

ÖDEV, PROJE VE SEMINER ÇALIŞMALARI

- ÜYZ ile üretilen içerikler kaynak gösterilerek kullanılır.
- Öğrencinin kendi katkısı açıkça ortaya konur.
- Danışman, süreç ve çıktılar değerlendirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- Değerlendirme yöntemleri ÜYZ kullanımını dikkate alacak şekilde tasarlanır.
- Özgünlük ve bütünlük kontrolleri uygulanır.
- Adil, şeffaf ve tutarlı değerlendirme ilkeleri gözetilir.

TEZ ÇALIŞMALARINDA ÜYZ KULLANIMI

- Literatür tarama, analiz, özetleme gibi aşamalarda destek amacıyla kullanılabilir.
- Tez metninin bilimsel içeriği ve sonuçları öğrenciye aittir.
- Kullanım şekli ve araçları tezde açıkça beyan edilir.

BİLİMSSEL YAYIN VE YAZARLIK

- ÜYZ'nin katkısı ve kullanım şekli açıkça belirtilir.
- Yazarlık, entelektüel katkı ve sorumluluk esasına göre yapılır.
- Dergi ve yayıncı kurallarına uyulur.

ETİK KURUL VE YÖNETİŞİM

- ÜYZ kullanımı etik kurul gerektiren çalışmalarda kurul onayı alınır.
- Üniversite politikaları ve mevzuata uygun hareket edilir.
- Yönetişim süreçlerine uyum sağlanır.

VERİ GİZLİLİĞİ VE SAĞLIK BİLİMLERİ İÇİN ÖZEL HÜKÜMLER

- Hassas ve kişisel veriler ÜYZ araçlarına girilmez.
- Sağlık verilerinde KVKK ve ilgili mevzuat hükümleri eksiksiz uygulanır.
- Gizlilik ve güvenlik önlemleri en üst düzeyde tutulur.

UYGUNSUZ KULLANIM VE İŞLEYİŞ

- Akademik dürüstlüğe aykırı kullanımlar uygunsuzluk kapsamındadır.
- İhlaller, üniversite disiplin hükümlerine göre değerlendirilir.
- Gerekli durumlarda yaptırım uygulanır.

TEMEL AMAÇ

Lisansüstü öğrenim süreçlerinde ÜYZ araçlarının bilinçli, şeffaf ve etik kullanımını sağlayarak bilimsel üretkenliği artırmak; akademik dürüstlük, veri gizliliği ve insan denetimini güvence altına almaktır.

REHBERİMİZİN TEMEL DEĞERLERİ

ETİK

GÜVEN

ŞEFFAFLIK

SORUMLULUK

İNSAN ODAKLI YAKLAŞIM

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜREÇLERİNDE
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIMI
POLİTİKA REHBERİ

BÖLÜM 5

İDARİ SÜREÇLERDE ÜYZ KULLANIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR

Bu bölüm, idari süreçlerde ÜYZ araçlarının etkin, güvenli, etik ve yasal düzenlemelere uygun şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla temel ilke ve uygulama esaslarını ortaya koyar. Amaç; hizmet kalitesini artırırken veri güvenliği, doğruluk, kurumsal itibar ve hesap verebilirliği korumaktır.

TEMEL İLKELER

- ÜYZ araçları, kamu yararına ve kurumsal hedeflere uygun şekilde kullanılır.
- Etik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve insan denetimi esastır.
- İnsan karar ve sorumluluğu her zaman önceliklidir.

YASAKLI KULLANIM

- Gizli, kişisel veya hassas verilerin ÜYZ araçlarına girilmesi yasaktır.
- Yasalara, etik ihallere ve kurumsal politikalara aykırı kullanım yapılamaz.
- Yanıltıcı, ayrımcı, zararlı veya itibar zedeleyici içerik üretimi yasaktır.

ETİK VE SORUMLU KULLANIM

- ÜYZ araçları adil, tarafsız ve ayrımcılık yapmayacak şekilde kullanılmalıdır.
- Çıktılar, insan kontrolünden geçirilmeden karar veya işlemde kullanılamaz.
- Kullanımda şeffaflık ve açıklık sağlanmalıdır.

VERİ DOĞRULUĞU DENETİMİ

- ÜYZ çıktıları doğruluk, güncellik ve tutarlılık açısından kontrol edilmelidir.
- Yanlış veya eksik bilgi tespitinde gerekli düzeltme ve doğrulama süreçleri uygulanır.
- Kritik karar ve raporlarda insan onayı zorunludur.

KURUMSAL ÜSLUP VE ETİK DENETİM

- Kurumsal dil, üslup ve iletişim standartlarına uygun içerik üretilmelidir.
- Dışa açık tüm metin, belge ve iletişimler etik denetime tabidir.
- Üniversitenin kurumsal kimliği ve itibarı gözetilmelidir.

TEMEL AMAÇ

İdari süreçlerde ÜYZ araçlarının etik, güvenli ve sorumlu kullanımını sağlayarak hizmet kalitesini artırmak; veri güvenliği, doğruluk, yasal uyum ve kurumsal itibarı korumak.

REHBERİMİZİN TEMEL DEĞERLERİ

ETİK

GÜVEN

ŞEFFAFLIK

SORUMLULUK

İNSAN ODAKLI YAKLAŞIM

